ބަޖެޓް ދިރާސާ

ކުރިމަތީގައި އޮތީ ގޯސްޖެހުންތަކެއް ހިނަ އަހަރެއް!

ބަޖެޓަކީ ހިސާބު އަކުރުން ކުރަހައިދޭ ތަސްވީރުތަކެކެވެ. ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުގައި ސަރުކާރުތަކުން އަމަލު ކުރާނެ ގޮތުގެ ކުރާގޮތް، އެންމެ ސާފުކޮށް ފެންނަން އޮންނަނީ ދައުލަތާ ވާހަކަ އަން ފުރާ ބޫޖަތް ބަޖެޓު އަކުރުތަކުންނެވެ. މި ދިރާސާގައި ބަޖެޓް އަކުރުތަކުން ކުރަހައިދިނުން ތަސްވީރަށް، ކުރިއަށް އޮތް އަހަރާ ގުޅޭ އަމުދުން ސަބަބިއްޔާތަކެވެ.

އިބްރާހިމް އާތިފް ޝަކޫރު

މާލީ އިސްތިޤްރާރު އަޅުބިލުން

މި އަހަރު ފެށުނީ ހަމައެކަނި ބަޖެޓުގެ ދަރަނި ކުޑަކުރުމަށް މަސައްކަތްކޮށްގެން ކޮންފަދަ ހުރި ކަމަށް ދެއްކި ސަރުކާރުން، ކޮވިޑްގެ ދެ އަހަރު، 2020 އާއި 2021 ގައި ދައުލަތުގެ ދަރަނި ވަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް އިތުރުވެފައި އެވެ. ކޮވިޑްގެ ސަބަބުން ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު 2020 ގެ ކުރިއަށް ފުރިގެން އަސަރުކޮށް، އެގްރިމެންޓް މަހުގެ ތިރީގައި ކުރިއަށްގެންދަނީ އެއީ، ބޮޑުއިތުރު ފުރިހަމަ ދުވަސް 2021 ގެ ފަހުކޮޅާ އެވެ.

އެހެންކަމުން 2020 އަދި 2021 ގެ މުޅި ހަރަދު ބަޖެޓުން ދަރަނި ވަގުތީ ދިރުމަކީ ވަކި ސަރުކާރުން ވަކި ގޮތަކުން އަމަލު ކުރުމުން ހުރި ބޮޑު ހަރަދު ކުރެވުނީ ނޫނެވެ. މި ދުވަސްވަރު މުޅި ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދު ވެސް ހިނގަމުންދާ ވަނީ މި ބައްޓަމުންނެވެ.

ސަރުކާރުން، 2022- 2024 ގެ މުދު ދާއިމީ އަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ސިޔާސަތު ކަމުގައި ސަރުކާރުން ހުށަހެޅި ބަޖެޓު ދައުލަތުގެ ފުރުޞަތުތަކުގެ މައްޗަށް ބަރޯސާވުމުން މަސައްކަތް ކުރެ، ގައުމީ ދަރަނި ދަށް ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި، ހަރަދު ބޮޑުކުރެ، ޖީޑީޕީ ކޮންމެ ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ގެންދިއުމަށް ގަސްދުކުރާކަމެވެ.

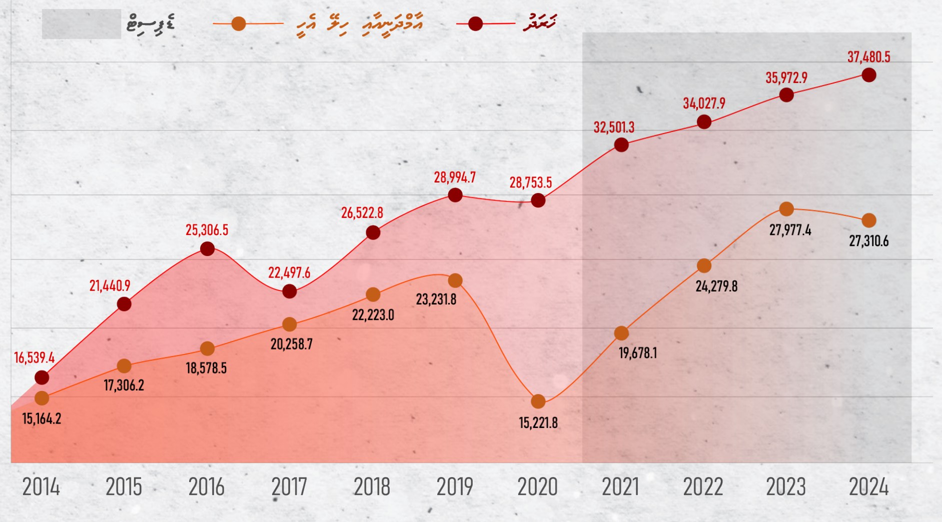

މަޢުލޫމާތު: މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް

	2019	2020	2021	2022
ބަލިވުމާއި ނުކުޅެދުންތެރިކަމަށް ދޭ އެހީ	1,616.64	1551.762942	1734.386692	1206.142032
އުމުރުން ދުވަސްވީ ފަރާތްތަކަށް ކުރާ ހަރަދު	1,301.33	1332.763311	1408.911207	1404.356878
ކުޑަކުދިންނާއި އާއިލީ ހިދުމަތް	51.24	168.806	242.167904	284.714214
މުޖުތަމަޢުން އަނބުރައިލެވިފައިވާ ފަރާތްތަކަށް އެހީތެރިވުން	109.12	0	0	123.996848
އެހެނިހެން - އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަން	1,372.76	336.68413	175.824347	40.262417
ޖުމްލަ	4,451.10	3,390.02	3,561.29	3,059.47

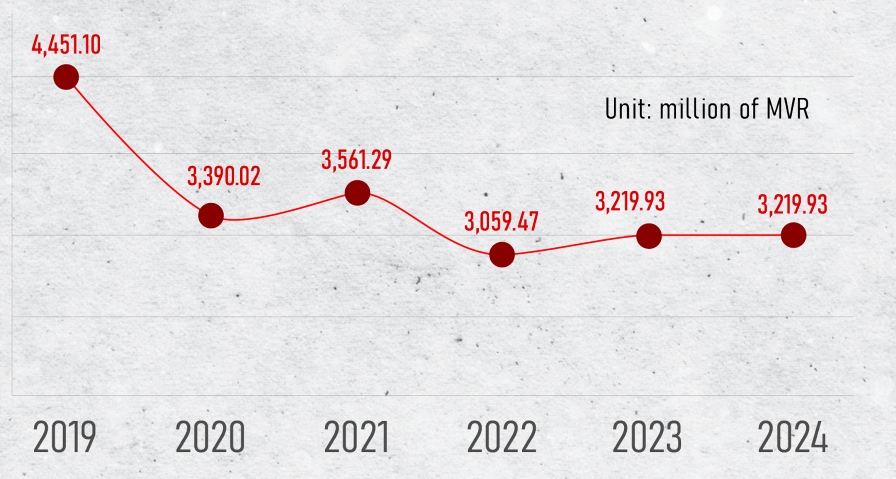

އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަން

ކުޑަކުދިން، އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުން، އަންހެނުން އަދި ނުކުޅެދުންތެރިންގެ ހައްގުތައް ހިމާޔަތް ކޮށް، އަމާން ވެއްޓެއް ފުރުސަތުދިނުމުގެ ގޮތުން ބަޖެޓުގެ ވަސީލަތްތައް ބަޖެޓުން ފުރުޞަތު ނުދެވުނަސް، މުޖުތަމައުން ދުރުވެފައިވާ އެންމެ ބޮޑު އެއް ގޮންޖެހުމެވެ. ސަރުކާރުން ބަޖެޓް ވާވަރު 5.2 (އެކި ބައިބައިގެ ހަރަދު ކުރާގޮތުގެ ޖުމްލަ ހިސާބު) ގައި "އިޖްތިމާއީ ރައްކާތެރިކަން" މި ބައިން ހަރަދު ކުރުމަށް 2022 ގައި ހިމަނާފައިވާ ވޯން ބިލިއަން ރުފިޔާ އެވެ.

މިއީ 2021 ގައި ހަރަދުވާނެ ކަމަށް އަންދާޒާ ކުރެވިފައިވާ 3.5 ބިލިއަން ރުފިޔާ އަށް ވުރެ 500 މިލިއަން ރުފިޔާ މަދު އަދަދެކެވެ. ކޮވިޑްގެ ކުރިން، 2019 ގައި 4.4 ބިލިއަން ރުފިޔާ މި ބައިން ހަރަދު ކުރުމުން ވާއިރު، ކޮވިޑްގެ އަސަރުތަކުގެ ސަބަބުން އިޖްތިމާއީ ރައްކާތެރި ކަމަށް ހަރަދުކުރާ ދެ ގުނަ މިންވަރު އިތުރު ކުރުމަށް މި ވަގުތު މުހިންމެވެ.

ފާސްވެގެންދާ ބަޖެޓުގައި ސިޔާސީ މަގާމު 350 މަގާމު އިތުރުކުރަނީ

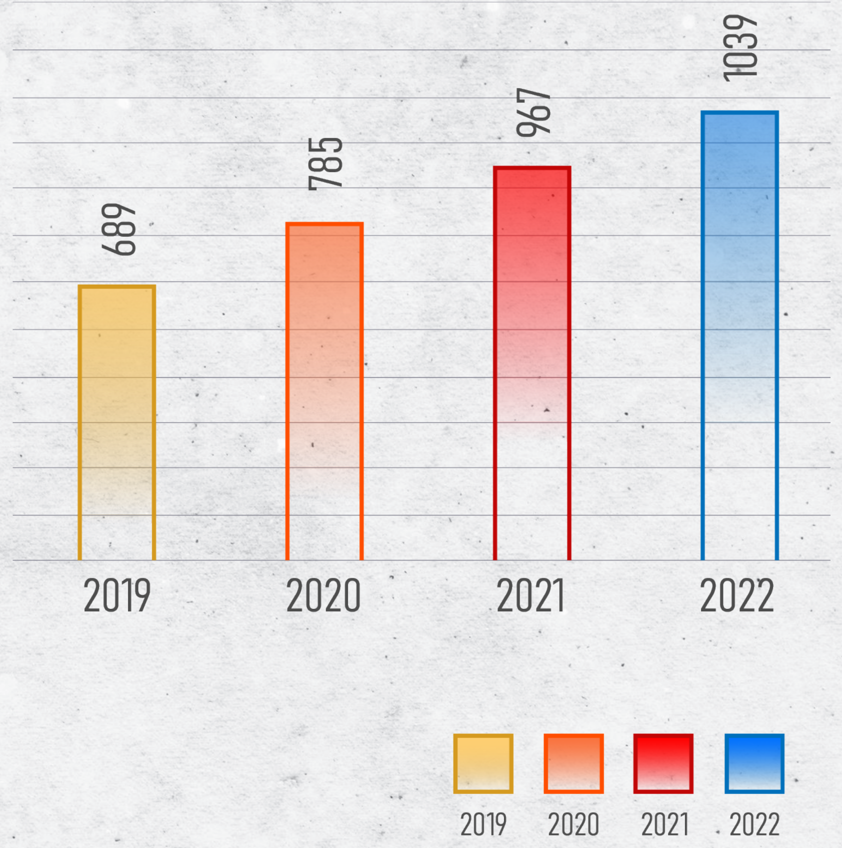

JSC	17,400,000
Elections	28,477,900
Civil Service Commission	27,525,518
Human Rights	29,850,198
ACC	41,500,000
Auditor General	90,315,293
Prosecutor General	66,100,000
Employment Tribunal	10,200,000
Media Council	5,100,000
Information Commissioner	4,499,715
National Integrity	13,780,000
Family Protection Agency	9,300,000
Children's Ombudsmen	9,000,000

353,048,624

ސިޔާސީ މަގާމުތައް

މުޅިމަގުމުގައި އެންމެ އެދިގެން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކުގެ ބަޖެޓް މަދުކުރުމަށް ސަރުކާރުން ނިންމާފައިވާއިރު، އެއްކަމަކު ކުރު ސިޔާސީ މަގާމުތައް އިތުރުކުރުމަށް ވަނީ ގަސްދުކޮށްފައެވެ. ކޮވިޑްގެ މަރުޙަލާ ފެށިގެން އައި 2019 ގައި ބަޖެޓް ހުރީ 689 ސިޔާސީ މަގާމަށް ކުރެވުނެވެ. ކޮވިޑްގެ ދެ އަހަރު ވޭތުވުމުން، މި އަދަދު 785 އިން 967 އަށް އިތުރުކުރެވުނު ވަރު. 2022 ގެ ބަޖެޓް ހުށަހަޅައިފައި ވަނީ 1039 މަގާމަށް ސިޔާސީ މަގާމު ކޮށްގެން ދައުލަތުން ހިންގުމަށެވެ. ފާސްކުރެއްވުމުގައި ގައުމުގެ މަސައްކަތުތަކުގެ ބޮޑު ބަހުގެ ބައިތަކުގެ ތެރެއިން، އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކަށް ހަރަދުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ފައިސާ ކުޑަކުރެވުނު، 350 ސިޔާސީ އިތުރުކޮށް، 402 މިލިއަން ރުފިޔާ ހަރަދުކުރުމަށް މިވަނީ ބަޖެޓް ކަނޑާ އެވެ.

402 މިލިއަން ރުފިޔާއަކީ ހުރިހާ އެއްޗަކާ ބަލާއިރު މުސާރަ ދިނުމަށް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދަށް ވުރެ ބޮޑު އަދަދެކެވެ. ވާވަރު 1 ގައި ހިމެނިފައިވާ 13 މުއައްސަސާ މުސާރަކަ ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ 353 މިލިއަނަށް ވުރެ އެވެ. އެންމެ ނަގާދީ ވަރުތަކުގެ ބަޖެޓުން މުވައްޒަފުންގެ ކަނޑައެޅުމަށް ގެންދާ މިނިސްޓްރީގެ ބާކީ ކަނޑައެޅުމަށް ހިމެނޭ މުސާރަ އިތުރު ވެސް އިތުރު ބަޖެޓު ކުރުމަށް އޮތް ރުފިޔާ އިތުރު ބޮޑުވާ ވަގުތީ ފައިސާ، މުއައްސަސާތަކުގެ ވަކިވަކި ފައިސާ އެ ދިރާސާކުރާ ހަރަދުކުރުމުގެ ބޭނުމެއް އެކަން ހިނގާ ބަޖެޓުގެ ތަފްސީލާ ކަމަކަށް ބޭނުންކުރާ ހިމެނޭ ފައިސާ ހިމެނިގެން ބޭނުންވާ ބަޖެޓުގެ އިތުރުކަމުގެ ތަފްސީލު ނެތެވެ.

އޮފީސްތަކުގެ 2020 ގައި ގައުމުގައި ބޮޑު ބަޖެޓު ދިމާވި، އިޤްތިޞާދު މަދުވުމުގެ ސަބަބުން ސަރުކާރުން ސިވިލް ސަރވިސްގެ ދަށުގެ މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާ ކަނޑައެޅުމަށް ނިންމައިގެން މުސާރަ ކުޑަކުރި އެވެ. މަދު ހަރަދުން ބަޖެޓު މަސައްކަތް ކުރުމަށް ހުކުމްތަކުގެ ބަދަލުގައި ފަހުން ހިނގައިދިޔަ ސިޔާސީ މަގާމު ކުރަން ސަރުކާރުން ވަކި ފަރާތްތަކަށް ދެވުނު ހަރަދު ވެސް ހިމެނޭ. 2020 އާއި 2021 ގައި، ކޮވިޑްގެ އެންމެ ދަތި ހާލަތުގައި، އިޖްތިމާއީ ސިޔާސަތު ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް 14 މިލިއަނަށް ވުރެ އިތުރަށް ހަރަދު ކޮށް، 2022 ގެ ބަޖެޓުގައި އިތުރު 7.1 ބިލިއަން ހިމަނާފައި ވެއެވެ.

މާލީ ހާލަތު އެންމެ ދަތި އެހެނިހެން ދުވަސްވަރު މުއްދަތުގައި ސިޔާސީ ކުރެވޭ ބަޖެޓުގެ ބައެއް ކޮވިޑް ވަބާ ކޮށްފައިވާ ސަބަބުން އަދި މި ފަދަ ބަޖެޓު ހިމެނޭ ބަޖެޓު ސަރުކާރުން ހަރަދު ކުރާ ބަޖެޓު އިތުރުކޮށް، އިޤްތިޞާދީ ފައިދާ އަލިގެ އެކަށީގެން ދެމިއޮތުމަށް ދިރުން، މުޅި އިޤްތިޞާދު އެއްކޮށް ނުހުއްޓި ހިނގަމުން ދިޔަ އެވެ. ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ހައްގުތަކާއި ކަމަށްވާ ހަރަދުތަކަށް ބާރު ލިބުނު ސިފައިން ދައުލަތުގެ ހަރަދު ހިނގައިދާ ގޮތް. އަދި މި މަސައްކަތް ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ނިންމުމުގެ މި ބަޖެޓުގައި ވެސް ވަނީ ހިމަނާފައި އެވެ.

އިންފްލޭޝަންގެ ވާހަކަ

އިންފްލޭޝަނަކީ މުދަލާއި ޚިދުމަތުގެ އަގު ބޮޑުވުމެވެ. އިންފްލޭޝަންގެ އަސަރު އެންމެ ބޮޑަށް ކުރާނީ އެ ގައުމެއްގެ ފައިސާއިން 'ފިކްސްޑް' އާމްދަނީ، މުސާރަ، ލިބޭ ފަރާތްތަކަށެވެ. މުދަލާއި ޚިދުމަތުގެ އަގު ބޮޑު ވުމުގެ ސަބަބުން ގައުމުގައި އެންމެ ފަސް ޕަސެންޓަށް އިންފްލޭޝަން އުފުލުނަސް، ކުޑަ ވިޔަފާރިއަކުން މިނިވަން ފަންޑުގެ ގޮތުގައި 4،500ރ.ގެ މުސާރަ ލިބޭ މީހަކަށް ގަންނަން ލިބޭނީ 4،250ރ.ގެ މުދަލާއި ޚިދުމަތެވެ. 7،000ރ. ލިބޭ ސިވިލް ސާވަންޓަކަށް ގަންނަން ލިބޭނީ 6،650ރ.ގެ މުދަލާއި ޚިދުމަތެވެ. އިންފްލޭޝަން އަކީ މިފަދަ ނުރައްކާތަކަށް، ރައްޔިތުންގެ ޖީބަށް ސީދާކޮށް އަސަރުކުރާ ކަމެކެވެ.

އެހެންކަމުން ގައުމުގެ އިޤްތިޞާދީ ކަންތައްތައް ފަރުމާކޮށް ފިސްކަލް އަދި މަނިޓަރީ ޕޮލިސީ ބައްޓަން ކުރުމުގައި މަސައްކަތް ކުރާ އިދާރާތަކުން އެންމެ ފަރުވާތެރިކަމާ އެކު ކުރާ އެއް މަސައްކަތަކީ އިންފްލޭޝަން ކޮންޓްރޯލްގެ ވަށައިގެން ވިޔަފާރިއާއި، ގައުމުގެ ކުރިމަތީ ވިޔަ ނުދީ ފައިސާގެ އަގު ހިފެހެއްޓުމެވެ.

އަދިއެއްކޮށް އާ ހަވާލާދީ ބަޖެޓް ކަރުދާސްތަކުގައި ތެލާއި ހަކަތަ، ކާބޯތަކެތި އަދި ކޮމޮޑިޓީސް އަގުތައް ތިރިވާނެ ކަމަށް ލަފާކޮށްފައިވީ ނަމަވެސް، ދުނިޔޭގެ ތަފާތު ބާޒާރުގައި ވަގުތީ ދިރުމަ ފިސް އަހަރުގެ އެންމެ މަތީ ރޭޓަށް މުގުރާލި މި ހިސާބު ނުވަތަ މުރައެވެ.

ކުރިއަށް އޮތީ ތަރައްޤީ ވެފައިވާ ދުނިޔެއިން އެންމެ ޖެހިއިން ތާރީޚީ ބޮޑު ބޮންޑުކުރަން ޤާނޫނު ފަހި މުސީބަތް ކަމުގައި ވެވެއި، މި ދުވަސްތަކަކީ ކާވެހޭ ފަދަ ގައުމުތަކުގެ އިޤްތިޞާދީ އިންޑިކޭޓަރުތައް ހިސާބެއް މަސައްކަތް ފަސަލުފައިވާ ދުވަސްވަރު ކަމުނަށް ބަލާ ޖެހެ ފުރިޒޫއެވެ ކުރިއަށް ލިބިގަތުމަށާ ސަބަބުން، ތެލުގެ އަގު 2022 ގެ މެދުތެރޭގައި ހަމައަށް ވެސް އުޅޭނީ މަތީގައި ކަމުގައި ގަބޫލުކުރެވިފައެވެ.

މީގެ އިތުރުން، ސަރުކާރުން ވެސް މިހާރު ވިދާޅުވެފައިވާ ފަދައިން ދުނިޔޭގެ ފުރައިޓް އަގުތައް މިވަނީ 33 ޕަސެންޓަށް ވުރެ މައްޗަށް އުފުލި، މުދަލުގެ އަގު ބޮޑުވުން ޖެހިފައި ތާރީޚުގައި ފަސްކުރުމުންނެވެ.

ރާއްޖެއަކީ ހުރިހާ އެއްޗެއް އިމްޕޯޓް ކުރާ ގައުމަކަށް ވުމުގެ ސަބަބުން، ބޭރު ދުނިޔޭގައި މުދަލާއި ފުރައިޓްގެ އަގު ބޮޑުވުމުގެ އަސަރު 'އިމްޕޯޓެޑް އިންފްލޭޝަން'ގެ ގޮތުގައި ކުރިއަށް އޮތް 2022 ގައި ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ކުރަމުން ގެންދާނެ ކަމަށް ގަބޫލުކުރެވެއެވެ.

ރާއްޖޭގެ ބާޒާރުގައި މިހާރު ވެސް ކާބޯތަކެތީގެ އަގު 30 ޕަސެންޓަށް ވުރެ ބޮޑަށް އުފުލިއްޖެއެވެ. އެހެންކަމުން މި އަހަރުގެ ބާކީ އޮތް ދުވަސްކޮޅާ އެކު، 2022 އަކީ އިންފްލޭޝަންގެ ވަރާއި ވިއްސާރަ ގައުމަށްޓަކާ ރައްޔިތުންނަށް ނާޒުކު ދުވަސްވަރަކަށް ވާނެ ކަމަށް ފެނެއެވެ.

މިނިވަން ފަންޑު އިމްޕްލިމެންޓް ކުރުން

ދިވެހި އިޤްތިޞާދަކީ ތަސައްރަފު ފުދިފައިވާ މި ބަލާނުގެ އިޤްތިޞާދީގޮތުން ނުރައްކަލާއި މިނިވަން ފަންޑަކީ މަޤްބޫލު، އަސާސީ ފިޔަވަޅެކެވެ. ސަރުކާރަކަށް މާލީ ގޮންޖެހުންތަކަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ދުވަސްވަރެއް ނަމަވެސް، މިނިވަން ފަންޑު އިއުލާންކޮށް، މިނިވަން ފަންޑު އަދި ފާ ހާލަތުގައި ކުރުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދުގެ ގޮތުގައި 500 މިލިއަން ރުފިޔާ ވަކި ބަޖެޓް ކޮންމެ އަހަރެވެ.

މިނިވަން ފަންޑު ކަނޑައެޅުމާ ގުޅިގެން އިޤްތިޞާދަށް ބަދަލުތަކެއް ގެނައުމަށް އެވެ. ވިޔަފާރިތަކެއް ފަރުމާ ކުރުމުގައި ގޮތުގައި، ތަރުތީބު ކުރަނީ ސިޔާސީ ތަފާތު ފާރު އެވެ. ދައުލަތާއި ވިޔަފާރިތަކުގެ ހަރަދު ބޭނުންވާއިރު ނުދާނެ އެވެ. ހަމައެއާ އެކު، މަސައްކަތްތަކުގެ އިތުރުން ޑިމާންޑު އިތުރުވުމުން، އިޤްތިޞާދަށް ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތެއްގެ ފައިސާ އިތުރުވުމެވެ. ދިވެހި އިޤްތިޞާދު ދިރުން ތިބޭނެ ގޮތެވެ. ދިވެހި މިނިވަންކަމުގެ ހައި ލިބިފައިވާ އިޤްތިޞާދުގެ ގޮތުގައި އެވެ.

	2022 ލަފާކުރި	2023 ލަފާކުރި	2024 ލަފާކުރި
ޖުމްލަ	10,455,425,251	12,840,792,184	10,569,849,858
211001 މުވައްޒަފުންގެ މުސާރަ	500,000,000	750,000,000	1,000,000,000
މިނިވަން ފަންޑު އަދި ފާ ހާލަތުގައި ޚަރަދުކުރުން	500,000,000	750,000,000	1,000,000,000

	2022
ފައިނޭންސިންގ ރިކުއަރމަންޓްގެ ޖުމްލަ	4,727,726,587.00
ޓްރެޜަރީ ސެކިއުރިޓީސް އަދި ލޯން ފަދަ ތަކެތިން	3,818,988,813.00
ސޮވްރިން ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފަންޑުން ލިބޭ	894,900,000.00
ޕްރައިވެޓައިޒޭޝަން ރިސީޕްޓް	771,000,000.00
ސަބްސިޑިއަރީ ލޯން ތަކުން އަނބުރާ ލިބޭ	418,410,936.00
ކަނޑައެޅެން: ލޯން އަނބުރާދެއްކުން (ޓްރެޜަރީ ބިލް)	(370,639,700.00)
ސޮވްރިން ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފަންޑަށް ޓްރާންސްފަރ ކުރާ	(769,200,772.00
ބޭރުގެ މާލީ އިދާރާތަކަށް ދައްކާ ރައުސްމާލު	(35,732,690.00)
ދިގުމުއްދަތުގެ އިންވެސްޓްމަންޓްސް	-

އާމްދަނީ އާއި ހިލާ އެހީގެ އަންދާޒާ

ޖުމްލަ 9.7 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ އާމްދަނީ ބަޖެޓުން ހިމެނޭ ގޮތުން ހުރަހަށް ފައިދާ 2022 ގެ ބަޖެޓަކީ ހިލާ އެހީގެ ގޮތުގައި 2.9 ބިލިއަން ރުފިޔާ ލިބޭނެ ކަމަށް ބަލައިގެން ހިސާބު ޖަހައިފައިވާ ބަޖެޓްކަމެވެ.

ފެންވަރުގެ ތާރީޚު، އިޤްތިޞާދުގައި ކަނޑައެޅިގެން، ވޯލްޑްބޭންކާއި އައިއެމްއެފް އިންޑިއާ ރައްޖެ ގައުމުތަކުން ލިބޭ ގައުމުތަކުން އެހީ ފުރާނަދޫކުރުން އެއީވެ. ނަމަވެސް ސަރުކާރުން އަންދާޒާ ކުރި މިންވަރަށް، އެ މުއްދަތުގައި ލިބޭ ފައިސާއިން ވަކި ގައުމަކުން ނުލިބެއެވެ. ދުރާލާ އެކާލިމުގެ ބަޖެޓް ހުށަހެޅި 1.5 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ހިލާ އެހީ ލިބޭނެ ކަމަށް އަންދާޒާ ކުރެވުނު ކަމަށް ވިދާޅުވި 2021 ވަނަ އަހަރު ޖުމްލަ ލިބޭނެ ކަމަށް މިހާރު އަންދާޒާ ކުރަނީ އެއް ބިލިއަން ރުފިޔާ މަދުން އެކަމު 500 މިލިއަން ރުފިޔާ އެވެ. މި އަހަރުގެ ބަޖެޓް ހުށަހެޅި 4.7 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ހިލާ އެހީ ބަޖެޓް ކުރެވުނުއެވެ. ލިބުނީ 605 މިލިއަން ރުފިޔާ އެވެ.

ފެންވަރުގެ ގޮތުގައި އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޕްރޮޖެކްޓް ދަށުން ކުރަން ތަނަވަސް ކުރުމަށް، ޑިރެކްޓަރުން އިތުރު ރަށްތަކަށް ސިޔާސީ ހިންގުމުގެ، ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުގެ ނަމުގައި ނުލިބެނިކަމަށް އާލާ ފެންނާތީއެވެ. ނަމަވެސް، ބަޖެޓުގެ ފައިސާ ހޯދުމަށް މިގޮތުން ވަނީ 12 ރަށަކާއި ހަމައަށް ފައިސާ، ޑިރެކްޓަރު ވިޔާމުން ވަކި ބަޖެޓުން ކުރެވިފައިވާ އެވެ. ނަމަވެސް 2019 ގައި ބޭރު ކޮށް 23 ރަށުން ދުވާލުގައި އެކުލަވާ ރަށްތައް. މި އަހަރު އިތުރު 16 ރަށް އިޢުލާނުކުރެވިފައިވާ އަދި ދުވާލުގައި އެއް ރަށަށް. މިހާރު ވަކި އިތުރު 18 ރަށެއް އިޢުލާނު ކުރެވިފައި އެވެ.

އެހެންކަމުން 2022 ގެ ބަޖެޓުގައި ހިލާ އެހީގެ ގޮތުގައި ލިބޭނެ ކަމަށް އަންދާޒާ ކުރާ އަދަދު ނުލިބި، ޑިރެކްޓަރު ވެރި ވިޔާމުން ކުރާ މަސައްކަތްތަކުގެ ނަތީޖާ ސަރުކާރަށް ފައިދާ ނުލިބި، ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން އިތުރަށް ބަޖެޓް ގެއްލިސްފެވެ، މާލީ ދަތިކަމުގެ ތަރައްޤީ ގެއްލުމަށް ގޮސްފައިވާ އަސަރުކުރާނެ ކަމެވެ.

ހިލާ އެހީގެ ގޮތުގައި ފައިސާއިން ލިބޭ

ތަފާތު	ބަޖެޓް 2020	އެކްޗުއަލް 2020
4،113.83	4،719.03	4،719.03

ތަފާތު	ބަޖެޓް 2021	އެކްޗުއަލް 2021	ބަޖެޓް 2022
1،005.98	1،557.05	555.07	2،313.11

މަސްރޫޢުތަކަށް ހިލާ އެހީގެ ގޮތުގައި ލިބޭ

ތަފާތު	ބަޖެޓް 2020	އެކްޗުއަލް 2020
142.29	509.55	367.26

ތަފާތު	ބަޖެޓް 2021	އެކްޗުއަލް 2021	ބަޖެޓް 2022
66.81	669.49	602.68	598.69

ޕްރައިވެޓައިޒޭޝަން

ޕްރައިވެޓައިޒޭޝަން ކޮންމެގޮތެއްގައި 771 މިލިއަން ރުފިޔާ ހޯދުމަކީ ކުރިއަށް އޮތް އަހަރަކު ވަކި ބަޖެޓްކޮށްފައި އެވެ. ދައުލަތުގެ ފައިދާއާއި ބާކީވި ކޮންފަރީތަކުގެ 30 ޕަސެންޓް ވަރަށް ހިއްސާއެއް، ހަރުދަނާ، ބޮޑުގެ، ސްޓޭޓްއޯން އެންޓަރޕްރައިޒް ފައިދާތަކަށް ވިއްކައިފި ރަނގަޅު ވިސްނުމެކެވެ. ހިއްސާ ވިއްކުމުގެ އަގުގެ ގޮތުގައި ބޮޑު ބާޒާރުތަކަށް ލިބޭ އާމްދަނީގެ އިތުރުން މިފަދަ ހިއްސާދާރުން ގެނައުމުން، އެ ވަގުތަކު އޮތް ސަރުކާރުގެ ބާރުތަކާއި ގޮތަކުން ކުރަނީ ސިޔާސަތުގެ، މާލީ ކަންތައްތަކުގެ ތަރައްޤީ އެއް ބަދަލުތައް އުނދަގޫކަން އެވެ. ބޭރުގެ ދައުލަތާއި ބައިވެރިވުން މުއްސަނދިވުމާއި، ކޮންފަނިތަކުން ދިރުމު މުއްދަތުގެ ފައިދާ ލިބޭނެ އެވެ.

ސަރުކާރު ދައުލަތުގެ ކޮންފަނިތަކުގެ ޕްރައިވެޓައިޒޭޝަން ކުރުމުގައި ދިވެހިންގެ ދިރިއުޅުމަށް، އަދި ދިވެހި އިޤްތިޞާދަށް މުހިންމު އަސާސީ ހިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދޭ ކޮންފަނިތަށް، ޕްރައިވެޓައިޒޭޝަން ކުރުން ރަނގަޅެއް އެ ކުންފުނީގެ ހިއްސާގެ 30 ޕަސެންޓަށް ވުރެ އިތުރުކުރުމާ ބެހޭ، ދައުލަތުގެ ކޮންޓްރޯލްގައި މަޤާމުގެ ހިއްސާ ދޫކޮށްލައިގެން ގެންދާނެ.

ދިރާގުގެ ކޮންޓްރޯލް ދިވެހިންނަށް ގެއްލުން ދެވިއްޖެނީ، ޕްރައިވެޓައިޒޭޝަނާ މެދު އަހަރު ކުރުމިލްކު ނަމަ، 2022 ގެ ބަޖެޓަށް ލިބޭ 771 މިލިއަން ރުފިޔާއާ ނުބައްދަލު، ދިރާ މުއްދަތުގެ ކަންބޮޑުވުމަކާ ކުރިމަތިލާފަން ޖެހުމަކީ އެކަކިގެންތަކާ ކަމުކާވެ. އެހެންކަމުން ކުރިމަތީގެ ބަޖެޓުގެ އަދިގައި، ކުރިޔަތީގެ ކޮންޓްރޯލް ނުގެއްލޭން ބިޑައިން، ސްޓްރެޓީޖިކް ރަނގަޅު ފައިދާތައް ހިމާޔަތްކުރުން ޕްރައިވެޓައިޒޭޝަން ކުރިމަތިލުމުގަ ރަނގަޅު ކަމެއް ކަމުގައި ނުފެނެނީ ނުވާން އެވެ.

ޖުމްލަ ވިސްނުން

އަންނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓް އަކުރުތަކުން ކޮވިޑްގެ ސަބަބުން އިޤްތިޞާދީ އިންޑިކޭޓަރު ދިރުވައިދޭ ޚާއްޞަކަމާއި ވަރުބޮޑު ކަމެއް އަރައިގަނެ، ގައުމަށް ހަލާކު އާއި އޮޅުކަން ގެނައުމުގެ ވިސްނުން ދައްކުވައިދެއެވެ. މިނިވަން ފަންޑުގެ ހަރުދަނާކަމާ ހިފަހައި، ވަރައްޗެގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދުވަލު ހިފެހެއްޓުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމަށް ވެއެވެ. ނަމަވެސް މި ބަޖެޓުގައި ސިޔާސީ ހަރުދަނާކަމާ މަދުކަން، އިޖްތިމާޢީ އަޅާލުމުގެ ބަޖެޓް އިތުރުކުރުމަށް މުހިންމު ކަމެކެވެ.

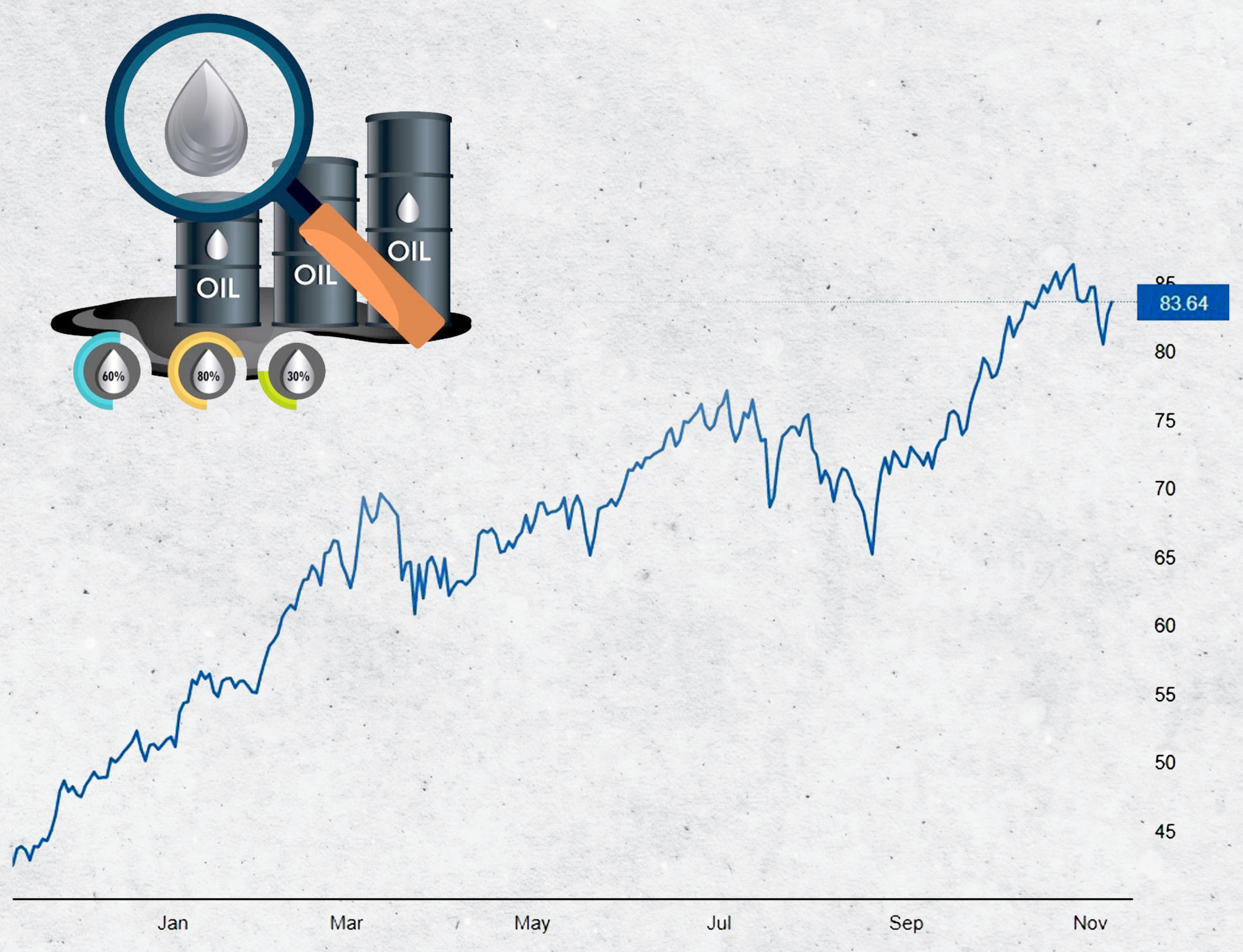ދުނިޔޭގެ ބާޒާރަށް އިޤްތިޞާދީ ޖެހުން ގެންދިޔުމަށްޓަކައި ކުރިމަތިވާން އަރައިގެން ކުރުމަށް ޖަހާލާ ކުރެވިދާނެއެވެ. ހިސާބު ޖަހައިލަފާ އާމްދަނީ އާއި ހިލާ އެހީ ނުހިދުމަށް ދާދި ގިނަ ކަމެކެވެ. މީގެ އިތުރުން ކުރިމަތި ވަމުން އަންނަ އިންފްލޭޝަނަށް ފިޔަވަޅެއްގެ ވަގުތު ވިޔަސާބުރަތާއިގެ ސަބަބުން އިޤްތިޞާދީ ދަތިތަކަން ކުރިމަތިވާނެއެވެ. އެހެންކަމުން 2022 ފެންނަނީ އިޤްތިޞާދީ އުނދަގޫތައް ދަތިކަން ކުރިމަތިވެ، ބަޖެޓް ފަރުމާކުރާ ގޮތް މެދު އަމަލު އާލިސޮނުންތަކާއި ގެންގުޅެން ފަރަތް ޖެހޭނެ އަހަރެއްގެ ގޮތުގައި އެވެ.